
RINGEBU FJELLSTYRE
MØTEBOK

Møtested: Rådhuset
Møtedato: 30.4.2014
Arkiv nr.: 421.1
Sak nr.: 15/14
Saksbehandler: Erik Hagen

DRIFTSPLAN FOR ELG 2014 – 2017

Vedlegg:

Forslag til driftsplan for elg 2014 – 2017

Kommunale retningslinjer for hjorteviltforvaltning i Ringeby kommune fra 2014-2018

Saksframlegg:

Forrige driftsplan for elg gikk ut i 2013 og det er derfor nødvendig med ny plan. Våren 2013 ble det vedtatt ny forskrift for forvaltning av hjortevilt. Formålsparagrafen sier noe om nasjonale målsettinger:

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er at forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

Den nye forskriften har noen nye bestemmelser som kommunen må forholde seg til. §§ 3 og 4 sier følgende:

§ 3.

Mål for forvaltning av elg, hjort og rådyr

Kommunen skal vedta målsettinger for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

§ 4.

Interkommunalt samarbeid

To eller flere kommuner bør samarbeide om felles mål for hjorteviltbestandene når det er hensiktsmessig å samordne bestandsplanleggingen over kommunegrenser. Fylkeskommunen kan pålegge kommuner å inngå i et slikt samarbeid hvis det regnes som nødvendig for å ivareta bestands- eller samfunnsmessige hensyn på et regionalt nivå.

Med bakgrunn i dette er det vedtatt nye retningslinjer for hjorteviltforvaltning i Ringeby kommune fra 2014-2018. Hovedpunktene i retningslinjene er bestandsutvikling, mål for

beiteskader, mål for ulykker på ved og bane (makstall) og samarbeid med nabokommuner. Det vises til vedlegg for mer detaljer omkring dette.

Jf. Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 19 kan kommunen godkjenne en flerårig, maksimalt 5-årig, bestandsplan for et vald eller et bestandsplanområde godkjent for jakt på elg og/eller hjort, og som disponerer et areal på minimum 20 ganger minstearealet. Planen skal inneholde målsetting for bestandsutviklingen og plan for den årlige avskytingen i antall, fordelt på alder og kjønn. Planens målsetting skal være i samsvar med kommunens mål for å bli godkjent, jf. § 3.

For bestandsplanområder skal planen beskrive hvordan ulike dyrekategorier i fellingskvoten årlig fordeles på de enkelte valdene. Når godkjent bestandsplan foreligger, skal kommunen gi en samlet fellingstillatelse for hele planperioden som valgfrie dyr.

Direktoratet for Naturforvaltning ga i 2009 ut Strategi for forvaltning av hjortevilt. Strategien har følgende visjon og mål:

Den nordiske høstingskulturen med sterk lokal medvirkning og forankring, gode jaktmuligheter og med kjøttressursen i fokus skal fortsatt være grunnpilaren i den framtidige forvaltningen av hjorteviltet. Strategiens visjon; "Verdsatt lokalt, anerkjent globalt" symboliserer og understøtter dette. I tillegg definerer strategien 5 konkrete mål:

- 1. Forvaltningen skal sikre livskraftige og sunne hjorteviltbestander, et rikt biologisk mangfold og naturens framtidige produksjon av varer og tjenester*
- 2. Forvaltningen skal ha bred samfunnsaksept og legitimitet*
- 3. Forvaltningen skal sikre samarbeid og samhandling mellom lokale, regionale og nasjonale aktører og med berørte sektorer*
- 4. Forvaltningen skal være basert på høy kompetanse på alle nivåer*
- 5. Forvaltningen skal stimulere til økt kvalitet og mangfold av opplevelser, tjenester og produkter*

I utarbeidelsen av ny driftsplan for statsallmenningene er både nasjonale og kommunale målsettinger og retningslinjer innarbeidet/ihensyntatt. I tillegg er det satt opp egne målsetninger for bestandsutviklingen innenfor statsallmenningen.

Saksbehandlers merknader:

Bestandsvurderinger:

Med bakgrunn i fellingsresultatene og "Sett elg"-data ser det ut til at antall dyr i bestanden har gått ned de to siste periodene, i forhold til toppårene på slutten av 90-tallet og rundt år 2000 (fig. 1). Med unntak av 2009 og 2010 har sett elg/jegerdagsverk ligget på under 0,4 i de to siste fireårs periodene. De tre siste årene har det ligget på ca 0,3.

I forrige planperiode (2006-2010) ble det felt mellom 54 og 58 hvert år. Det ble det også de to første årene i siste periode, før det sank til 48 i 2012 og 36 i 2013. Grunnkvota har riktignok blitt redusert fra 65 fellingstillatelser i 2010 til 50 i 2013, men ser en på antall jegerdagsverk per felte elg (figur 2), har det økt de siste årene. Fram til 2006 brukte jaktlagene under 10 dagsverk per felte elg. Etter det har innsatsen økt med minkende antall felte elg (21 dagsverk per felte elg i 2013).

Nedgangen i sett elg og felt elg synes størst i Hirkjølen og Imsdalen. Dette henger nok sammen med at mye av elgen vi har i disse områdene i jakta trekker ned i Stor- Elvdal på senhøsten, hvor det har vært lang jakttid og høye kvoter i lang tid.

Kommunen har i sine retningslinjer satt et mål om at sett elg per jegerdagsverk bør være mindre enn 0,5 og jegerdagsverk per felte elg ikke under 10.

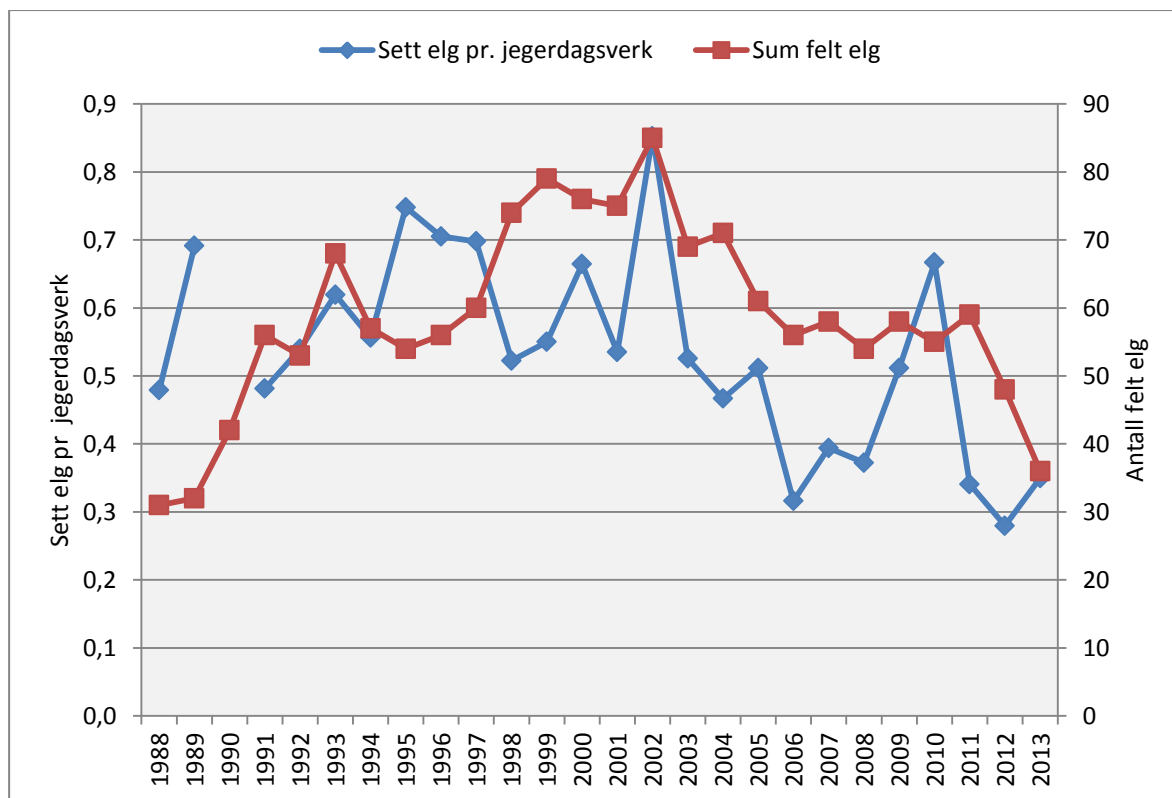

Fig. 1. Antall felt elg og sett elg per jegerdagsverk i statsallmenningene 1988-2013.

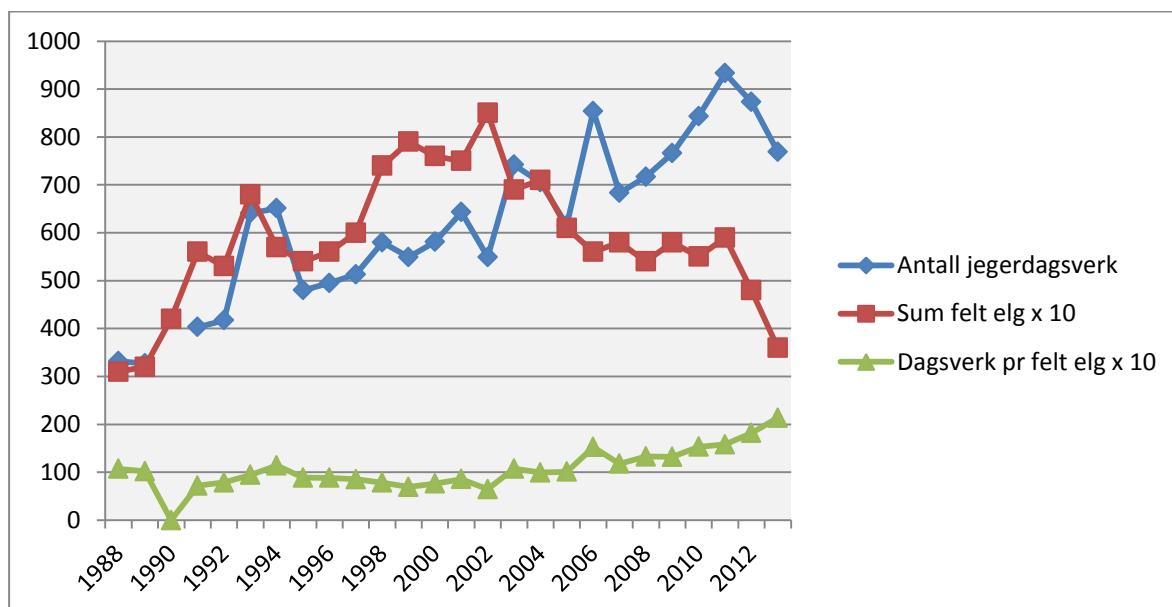

Fig. 2. Felte dyr og antall jegerdagsverk i statsallmenningene 1988-2013.

Forholdet sett ku per okse var i siste periode 1,85. Variasjonen mellom år er imidlertid stor, fra 1,4 til 2,3 (fig. 3). I elgbestander i Norge varierer dette forholdet normalt mellom 1,5 og 2. Kommunen anbefaler at sett ku per okse bør ligge innenfor 1,3-2,2.

Forholdet kalv per ku varierer mindre mellom år, og har i lengre tid vært mellom 0,5-0,6. I perioden 2010-2013 er gjennomsnittet 0,57, men så lavt som 0,35 siste år. Kommunen anbefaler at kalv per ku ikke skal være lavere enn 0,5.

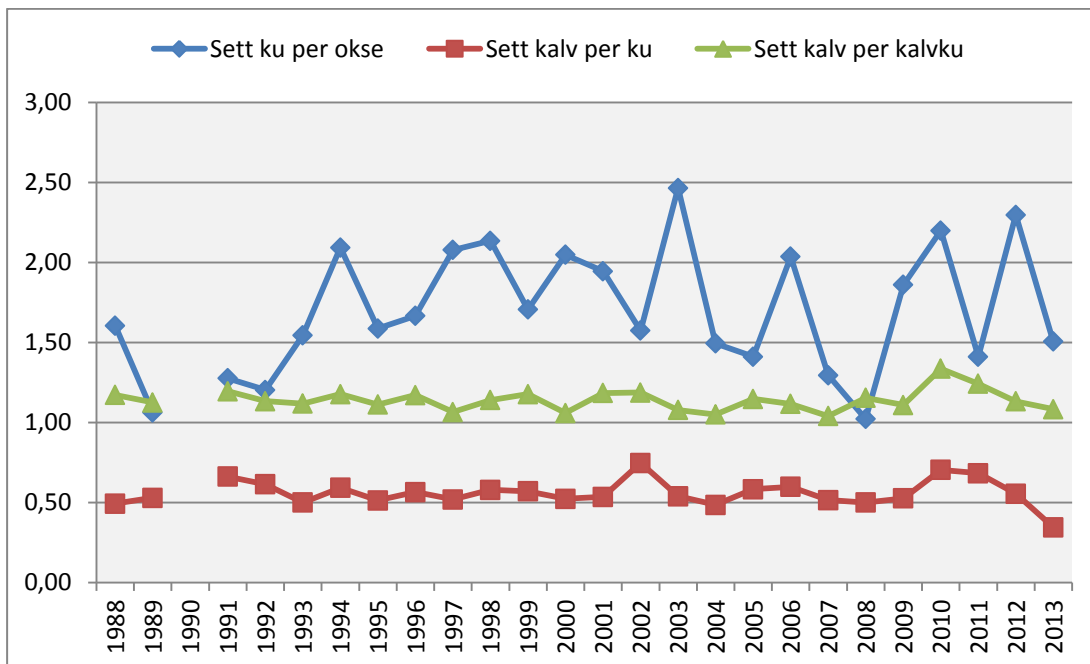

Fig. 3. Sett ku per okse, sett kalv per ku og sett kalv per kalvku i statsallmenningene 1988-2013.

Den lave kalveandelen i statsallmenningene siste år er bekymringsfull, og kan indikere dårlige beiter, som igjen fører til at vekta på kvigene blir for lav til at de kommer i brunst. Ofte vil en kritisk grense ligge ved 140-145 kg slaktevekt. Dårlige beiter kan også gjenspeile seg i forholdet sett kalv per kalvku, men dette har ikke vært tilfelle. Snittet for siste fire år lå på 1,2, mot 1,08 i perioden 2006-2009. Målsettingen for kommunen sier kalv per kalvku ikke under 1,1.

Gjennomsnittlige slaktevekter på statsallmenningene varierer stort mellom år, men det er en nedadgående trend i perioden 1993-2013.

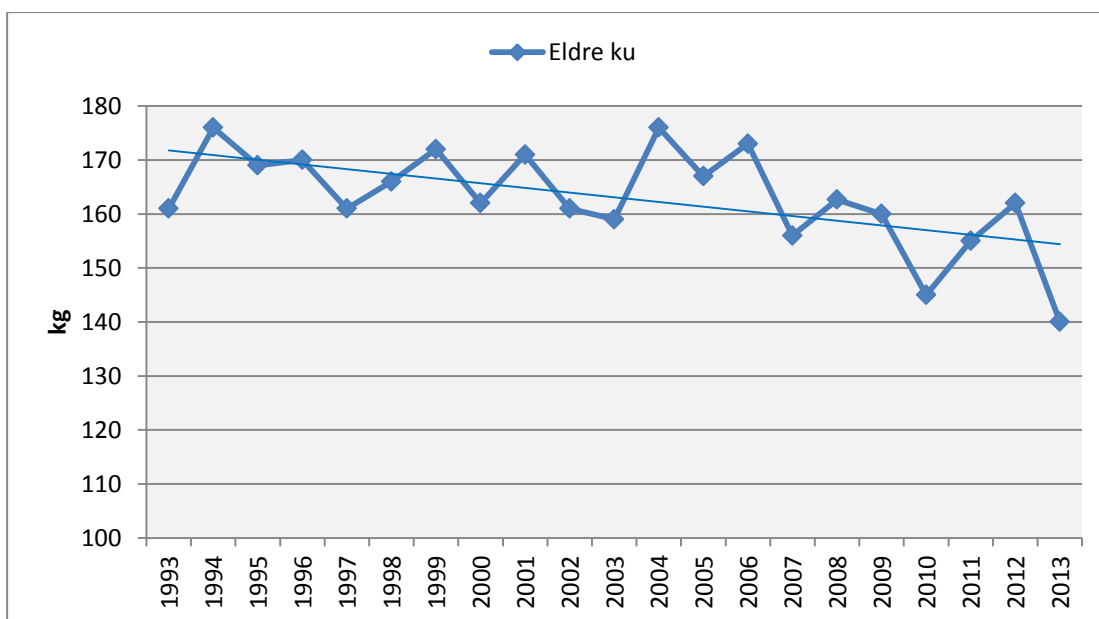

Fig. 4. Gjennomsnittlige slaktevekter for eldre ku i statsallmenningene 1993-2013

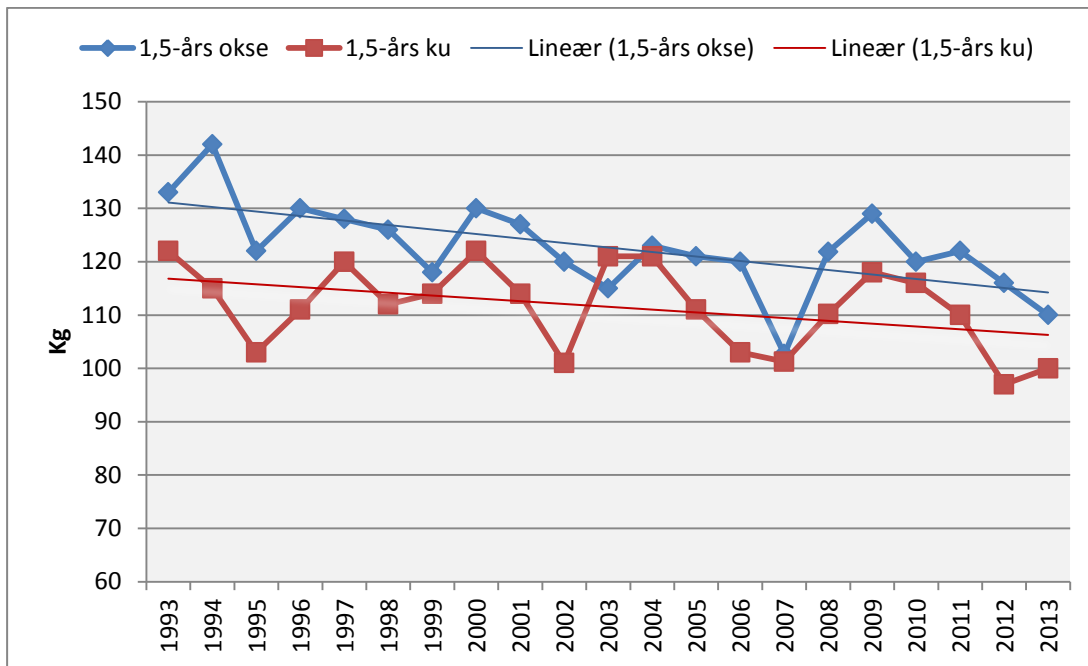

Fig. 5. Gjennomsnittlige slaktevekter for ungdyr i statsallmenningene 1993-2013

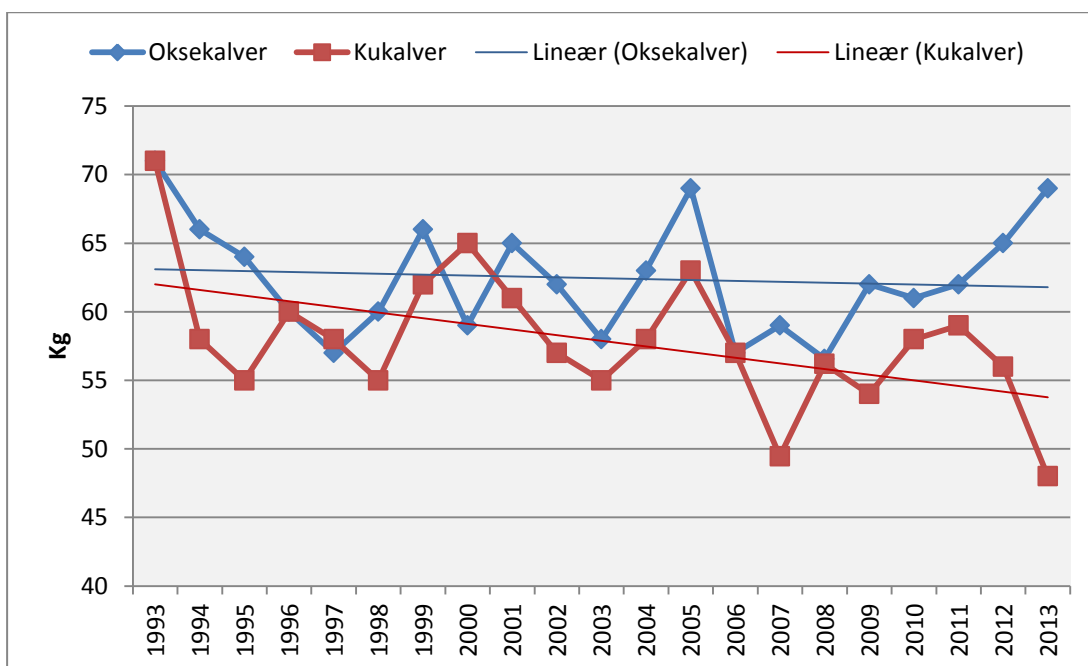

Fig. 6. Gjennomsnittlige slaktevekter for kalver i statsallmenningene 1993-2013

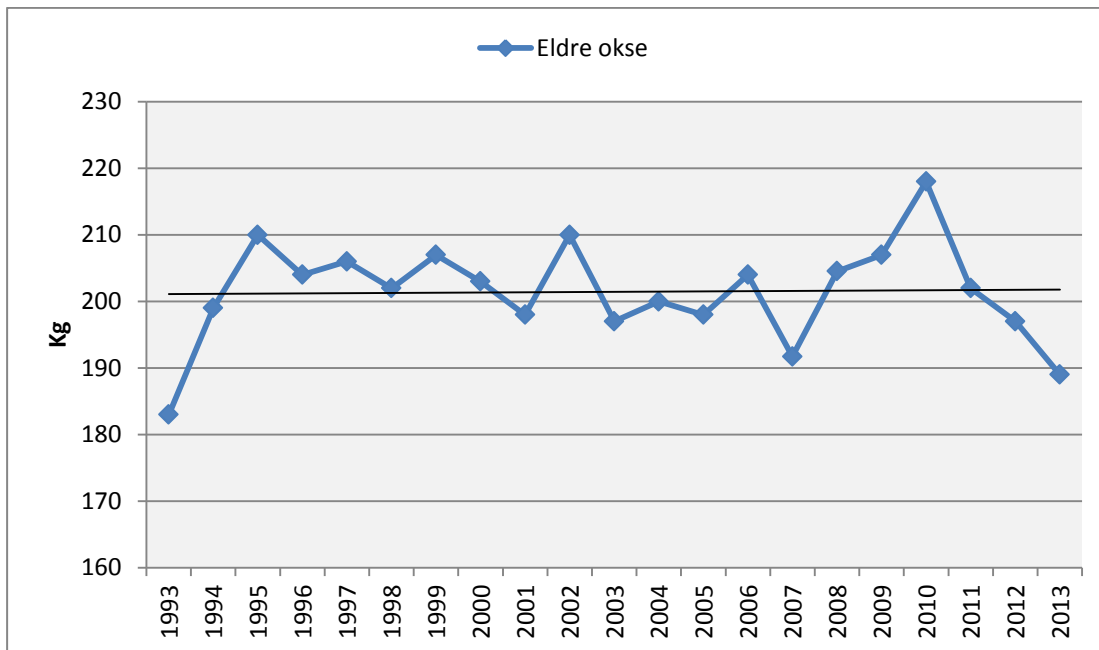

Fig. 7. Gjennomsnittlige slaktevekter for eldre okse i statsallmenningene 1993-2013

Vurdering av beitegrunnet:

Kommunen har i sine nye retningslinjer satt noen mål for beiteskade:

- Rettighetshavere med barskogområder i foryngelse bør gjennomføre beitetaksering i planperioden.
- Etter skogbrukets kursinstitutt sin metodikk skal beitegraden ikke overstige:
 - Bjørk og ROS: beitegrad 60 %
 - Gran: maks 10 % av plantene er beitet
 - Furu: Beitegrad 60 % (dette er en mye høyere % en hva som er akseptabelt, men i den kommende 4 – års perioden er en lavere beitegrad urealistisk og oppnå).

Statsallmenningene har lite barskogområder i foryngelse, men tidligere takseringer av vinterbeite i Atndalen og Hirkjølen tidlig på 2000-tallet viste at viktige beitearter var kraftig overbeitet (Solbraa, 2005) og at elgstammen burde reduseres for å kunne opprettholde god kvalitet i elgbestanden. At slaktevekter på kalver og 1 ½ -åringer, samt hyppigheten av ku med tvillingkalver var relativt lav sammenlignet med andre områder tyder også på at elgbestanden var for høy i forhold til områdets bæreevne.

Med bakgrunn i dette har forvaltningen østover gjort endringer i avskytingsmodell og økt kvotene. Undersøkelser viser en stor reduksjon i elgtetthet i Atndalen og Hirkjølen fra 2007-2009 (Solbraa, 2009), og inntrykket er ytterligere reduksjon i siste periode. Dette har flerdoblet tilgangen på vinterbeite og ført til at beiteuttaket på furu og bjørk i snitt er kommet godt under det plantene kan tåle. Det er fortsatt et etterslep etter tidligere overbeite, og det er ønskelig med større tilgang på godt sommerbeite for å øke elgens vekter og produktivitet. Dette krever et lavt beitepress en tid før bestanden kan økes i takt med produksjon av beite. Beitegraden har ligget på ca 15 % de siste årene. Dette har ikke gitt bedre produksjon, men det kan ha andre årsaker som hard avskyting av eldre ku, og muligens dårligere sommerbeiter enn tidligere (A. Murvold pers medd.).

Felling i perioden

I siste periode hadde fjellstyret en kvote på totalt 280 dyr. Disse ble fordelt ca 70 dyr pr år med følgende fordeling på kjønn og alder:

ca 20 % eldre ku (2 ½ år og eldre)
ca 20 % eldre okse (2 ½ år og eldre)
ca 60 % kalv/ungdyr

Det faktiske uttaket har ligget på noe mindre voksen ku, noe mer voksen okse og omtrent som planlagt i forhold til kalv/ungdyr (60/40). Selv om bestanden har gått ned, og kvotene er redusert de to siste årene, er det ikke noe i veien for å søke om samme kvote som forrige periode, for å ha slingringsmonn ved behov. Fordelingen er også på nivå med grunneierlag og nabokommuner (Øyer og Stor-Elvdal). Selv om Stor-Elvdal har hatt store kvoter på enslig ku og mindre kvoter på kalv, er det nå signalisert en dreining mot mindre skyting av eldre ku, og økt kalveavskyting. Kvote blir også redusert med om lag 20 %. Det betyr at avskytingsplanene over grenser er tilnærmet like. Innenfor fjellstyrets plan er det likevel mulig å tenke seg en deling av kalv/ungdyrkvote hvis det er ønskelig.

Jakttid anbefales 25.9.-15.11.

Målsettinger i ny plan:

Fjellstyre ønsker en mest mulig sunn og produktiv elgbestand som er tilpasset beitetilgangen i området. Selv om bestanden synes lavere enn tidligere er det ikke sikkert dette er negativt, sett i lys av reduserte vekter og den relativt moderate produksjonen. For kommende periode anbefales det et jevnt jaktuttak, med utgangspunkt i kvote for 2013.

Dreie avskyting mot dyr som har liten verdi for gjenværende bestand, og verne om gode produksjonsdyr.

Følge kommunale anbefalinger vedrørende bestandsutvikling.

Vurdere metoder for taksering av beitetilgang i fjellterreng (sommer og vinter)

Prissystem:

Dagens prissystem videreføres med utgangspunkt i kr. 3 500,- per fellingstillatelse i grunnavgift. Videre betales det kr. 70,- per kg for de dyrene som blir felt. Innbetalt fellingsavgift på disse dyrene går da til fratrekk på sluttsummen. I tillegg kommer også fellingsavgift til kommunen. Dersom det er veldig små dyr, halveres kg-prisen.

Vedtak:

Ringebu fjellstyre vedtar vedlagte forslag til driftsplan for elg for årene 2014 – 2017, og oversender planen til Ringebu kommune for godkjenning.

Enstemmig vedtatt som foreslått

Kopi:

Mid-Gudbrandsdal landbrukskontor
Jaktlag på statsallmenningene i Ringebu
Statskog SF v/Kjell Bratlien, Serviceboks 1016, 7809 Namsos